

Sygn. akt XVII AmA 14/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 września 2018 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: SSO Witold Rękosiewicz

Protokolant: protokolant sądowy Magdalena Żabińska

po rozpoznaniu w dniu 18 września 2018 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania (...)spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

spółki komandytowej z siedzibą w P.

przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

o stwierdzenie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów

na skutek odwołania powoda od decyzji częściowej Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji

i Konsumentów z dnia 30 grudnia 2015 r. (...)

1) oddala odwołanie,

2) zasądza od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej z siedzibą w P. na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 1 440 zł (jeden tysiąc czterysta czterdzieści) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Witold Rękosiewicz.

Sygn. akt XVII AmA 14/16

UZASADNIENIE

Decyzją częściową z dnia 30 grudnia 2015r. nr DKK- (...) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Prezes UOKiK, pozwany) :

I. na podstawie art. 26 ust. 1 w związku z art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 33 z późn. zm. dalej: uokk), w związku z art. 3 ustawy z dnia 10 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r., poz. 945), oraz na podstawie art. 104 § 2 k.p.a. w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, uznał za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów działania (...)spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej z siedzibą w P. (powód, Spółka) polegające na:

1. niepodawaniu w formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego w rubryce „koszty, które zobowiązany/a będzie Pan/i ponieść w związku z umową o kredyt” informacji o opłacie za obsługę pożyczki w domu, którą konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową kredytu, co narusza art. 13 ust. 1 pkt 10 w zw. z art. 14 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (tekst jedn. Dz. U. z 2014 r. poz. 1497, ze zm.; dalej: ukk) i – godząc w zbiorowe interesy konsumentów – stanowi praktykę określoną w art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;

2. podawaniu nieprawdziwej informacji o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, co stanowi nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. nr 171 poz. 1206, dalej: unpr) i – godząc w zbiorowe interesy konsumentów – praktykę określoną w art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;

3. wprowadzeniu w błąd co do proporcji pomiędzy całkowitym kosztem pożyczki a całkowitą kwotą pożyczki, poprzez prezentowanie informacji o całkowitej kwocie pożyczki obliczonej przy założeniu, że powinna ona uwzględniać kredytowane koszty pożyczki, co stanowi nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 unpr, i – godząc w zbiorowe interesy konsumentów – praktykę określoną w art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 uokk;

4. podawaniu nieprawdziwej informacji o całkowitym koszcie kredytu poprzez nieuwzględnianie w nim kosztu opłaty za obsługę pożyczki w domu, co stanowi nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 unpr w zw. z art. 5 pkt 6 ukk, i – godząc w zbiorowe interesy konsumentów – praktykę określoną w art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 uokk

- i nakazał zaniechanie ich stosowania.

II. Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 w związku z art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. uokk w związku z art. 3 ustawy z dnia 10 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r., poz. 945), oraz na podstawie art. 104 § 2 k.p.a. w związku z art. 83 uokk, po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, uznał za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów działania(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej z siedzibą w P. polegające na:

1. stosowaniu opłaty za obsługę pożyczki w domu, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, co stanowi czyn nieuczciwej konkurencji, o którym mowa w art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn. Dz. U. z 2003 r., Nr 153, poz. 1503, ze zm.; dalej: uznk) i – godząc w zbiorowe interesy konsumentów – praktykę określoną w art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 uokk;

2. stosowaniu opłaty przygotowawczej, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, co stanowi czyn nieuczciwej konkurencji, o którym mowa w art. 3 ust. 1 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, i – godząc w zbiorowe interesy konsumentów – praktykę określoną w art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

i stwierdził zaniechanie ich stosowania z dniem 1 września 2015 r.

III. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 uokk, w związku z art. 3 ustawy z dnia 10 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r., poz. 945), oraz na podstawie art. 104 § 2 k.p.a. w związku z art. 83 uokk, po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, nałożył na (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółkę komandytową z siedzibą w P. karę pieniężną w wysokości:

1. 44 971 zł z tytułu naruszenia, o którym mowa w punkcie I ppkt 1 sentencji decyzji;

2. 168 640 zł z tytułu naruszenia, o którym mowa w punkcie I ppkt 2 i w punkcie I ppkt 4 sentencji decyzji;

3. 112 427 zł, z tytułu naruszenia, o którym mowa w punkcie I ppkt 3 sentencji decyzji.

IV. obciążył (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółkę komandytową z siedzibą w P. kosztami opisanego w punkcie I i II sentencji decyzji postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w kwocie 42,70 zł.

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w złożonym odwołaniu zaskarżył decyzję Prezesa UOKiK w całości. Powód zarzucił zaskarżonej decyzji:

a) naruszenie prawa materialnego tj.:

1) art. 13 ust.1 pkt 10 ukk poprzez jego błędną wykładnię i uznanie, że koszt usługi obsługi pożyczki w domu oferowanej przez powoda jest kosztem dodatkowym, o którym mowa w tym przepisie, podczas gdy w istocie jest to fakultatywna usługa, od której nie zależy uzyskanie kredytu lub uzyskanie go na określonych warunkach, skutkiem czego pozwany przyjął w decyzji, że wskazanie kosztu tej usługi w umowie kredytu konsumenckiego oraz w innej części formularza informacyjnego niż rubryka „Koszty, które zobowiązany będzie Pan/i ponieść w związku z umową o kredyt”, stanowi zakazaną praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów określoną w art. 24 ust. 2 uokk (Praktyka 1),

2) art. 5 pkt 6 ukk poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że koszty usługi obsługi pożyczki w domu oferowanej przez powoda stanowią usługę dodatkową niezbędną do uzyskania kredytu, skutkiem czego w decyzji bezpodstawnie zastosowano art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 unpr przyjmując, że Spółka podawała nieprawdziwą informację o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania (Praktyka 2) oraz podawała nieprawdziwą informację o całkowitym koszcie kredytu (Praktyka 4),

3) art. 5 pkt 7 ukk poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że zabrania on wliczania do całkowitego kosztu kredytu kredytowanych kosztów kredytu, skutkiem czego w decyzji bezpodstawnie zastosowano art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 unpr (Praktyka 3),

b) naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 233 k.p.c. w zw. z art. 84 uokk przez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego oraz dowolność w zakresie ustaleń polegającą na:

4) błędnie w ustaleniach faktycznych, poprzez przyjęcie, że wysokość stosowanych przez spółkę do 1 września 2015 r.: a) opłaty za obsługę pożyczki w domu (Praktyka 5) oraz b) opłaty przygotowawczej (Praktyka 6), nie odpowiadają wartości świadczeń realizowanych w ramach tych opłat, co doprowadziło Prezesa UOKiK do błędnego wniosku o naruszeniu przez Spółkę dobrego obyczaju w rozumieniu art. 3 ust. 1 uznk i w konsekwencji również art. 24 ust. 2 pkt 3 2 zw. z art. 24 ust. 1 uokk.

Na podstawie postawionych zarzutów powód wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji w całości poprzez stwierdzenie niestosowania przez Spółkę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, ewentualnie o uchylenie decyzji w całości.

Z ostrożności procesowej, na wypadek nieuznania przez Sąd zarzutów i nie uwzględnienia powyższego wniosku o powód oświadczył, że zaskarża decyzję w części dotyczącej orzeczenia o karze tj. w zakresie pkt III.1,III.2,III.3 zarzucając naruszenie art. 106 ust. 1 pkt 4 uokk w zw. z art. 111 uokk poprzez nałożenie na Spółkę kary nadmiernie wygórowanej i wniósł o zmianę decyzji poprzez odstąpienie od nałożenia kary lub jej obniżenie.

Powód wniósł również o zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odwołania powód podniósł, że jego zdaniem, art. 13 ust. 1 pkt 10 ukk stanowi błędną implementację art. 5 ust.1 lit. k) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie

umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U.L.2008.133.66, ze zm.; dalej Dyrektywa ukk). Przepis art. 13 ust. 1 pkt 10 ukk wskazuje, że obowiązkiem kredytodawcy jest przekazanie informacji o kosztach, „które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki”. Natomiast zgodnie z Dyrektywą obowiązkowe jest przekazanie konsumentowi informacji o „obowiązku, o ile taki istnieje, zawarcia umowy dotyczącej usług dodatkowych związanych z umową o kredyt (np. ubezpieczenia) w przypadku gdy zawarcie takiej umowy jest niezbędne do uzyskania kredytu lub do uzyskania go na oferowanych warunkach”. Zdaniem powoda, polski ustawodawca stosując sformułowanie „koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową” odnosi się do znacznie szerszej grupy kosztów niż Dyrektywa, która dotyczy jedynie kosztów dodatkowych usług (...) do uzyskania kredytu lub uzyskania go na określonych warunkach. W ocenie powoda przy zastosowaniu prounijnej wykładni art. 13 ust.1 pkt 10 ukk nakazuje przed zawarciem umowy kredytu poinformowanie konsumenta tylko o takich kosztach usług dodatkowych, które są niezbędne do uzyskania kredytu lub do uzyskania kredytu na określonych warunkach. Wobec tego Prezes UOKiK błędnie przyjął, że dla oceny zarzucanej praktyki nie ma znaczenia okoliczność, czy uiszczenie opłaty za obsługę pożyczki w domu jest warunkiem uzyskania kredytu, a obowiązek informacyjny z art. 13 ust.1 pkt 10 ukk nie dotyczy jedynie tych kosztów, których poniesienie jest warunkiem uzyskania kredytu, ale kosztów pobieranych w związku z umową kredytu. Pod pojęciem „kosztów usług dodatkowych” należy więc rozumieć koszty, które są niezbędne do zawarcia umowy kredytu. W przypadku Spółki usługa obsługi pożyczki w domu w ogóle nie jest niezbędna do uzyskania kredytu, lub do uzyskania kredytu na określonych warunkach. Przy zastosowaniu poprawnej, zdaniem powoda, wykładni art. 13 ust.1 pkt 10 ukk koszty tej usługi nie są więc kosztami dodatkowymi, o których mowa w tym przepisie. Powód podkreślił, że oferuje klientom możliwość wykupienia usługi obsługi pożyczki w domu, jako usługi dodatkowej. Klient jest informowany o wysokości opłaty za tę usługę w pozycji „Łączne zobowiązanie do spłaty”, znajdującej się w formularzu informacyjnym w rubryce „Całkowita kwota do zapłaty przez Konsumenta”. Jeśli klient nie przyjmuje oferty obsługi pożyczki w domu, otrzymuje kredyt w formie przelewu na podane konto. Spłaty kredytu dokonywane są też przelewem lub przekazem pocztowym. Powód podkreślił, że decyzję o zawarciu umowy kredytu podejmuje po zaakceptowaniu przez klienta warunków udzielenia kredytu. Na decyzję o udzieleniu kredytu nie ma wpływu, czy klient zdecyduje się na usługę obsługi pożyczki w domu. Usługa ta jest oferowana klientowi dopiero później. Wybór usługi obsługi pożyczki w domu nie jest niezbędny do zawarcia umowy kredytowej. Usługa ta jest wyłącznie opcjonalna. Powód przywołał stanowisko wyrażone przez Prezesa UOKiK, dotyczące usługi „obsługi pożyczki w domu” oferowanej przez (...) S.A., w którym dodatkowa opłata za „obsługę domową” kredytu została uznana za fakultatywną. Odmienne traktowanie przez pozwanego analogicznych sytuacji uznał powód za niezrozumiałe. Zgodził się z Prezesem UOKiK, że formularz informacyjny udostępniany klientom przed zawarciem kredytu powinien być jasny i przejrzysty. Wyjaśnił, że nie podawał w rubryce formularza informacyjnego „Koszty, które zobowiązany/a będzie Pan/i ponieść w związku z umową o kredyt” informacji o kosztach obsługi pożyczki w domu, ponieważ koszty tej usługi są fakultatywne i nie mogły być podane w tej rubryce. Zdaniem powoda zamieszczenie informacji konsumentowi mogłoby odebrać w ten sposób, że opcja domowej obsługi pożyczki jest koniecznym warunkiem uzyskania kredytu w ogóle lub uzyskania kredytu na określonych warunkach finansowych, co jest niezgodne z rzeczywistością. Powód stwierdził, że Prezes UOKiK na podstawie błędnej interpretacji art. 13 ust. 1 pkt 10 ukk błędnie uznał koszty obsługi pożyczki w domu za „koszty dodatkowe” w rozumieniu tego przepisu i błędnie przyjął, że Spółka miała poinformować klientów w danej rubryce formularza informacyjnego o konieczności poniesienia tych kosztów przed zawarciem umowy. Zdaniem powoda, mając na uwadze powyższe, oraz fakt, że Spółka informowała o koszcie „usługi domowej” w formularzu informacyjnym poprzez wliczenie tego kosztu do kwoty podawanej w rubryce „Całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta” stwierdzić należy, iż Spółka wykonywała obowiązki informacyjne zgodnie z przepisami prawa.

Odnośnie praktyk wskazanych w pkt I.2 i I.4 decyzji, powód powołał się na zawartą w art. 5 pkt 12 ukk definicję rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania (rrso). Wskazał, iż zgodnie z art. 5 pkt 6 ukk całkowity koszt kredytu to wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności: odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże, jeżeli są znane kredytodawcy, oraz koszty usług dodatkowych w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu - z wyjątkiem kosztów opłat notarialnych ponoszonych przez konsumenta. Na podstawie art. 3 lit. g) Dyrektywy ukk powód stwierdził, że usługi dodatkowe stanowią składową całkowitego kosztu kredytu, o ile ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu lub do uzyskania

go na oferowanych przez kredytodawcę warunkach. Skoro opłata za usługę obsługi pożyczki w domu nie ma charakteru obowiązkowego a sama usługa jest fakultatywna i pozostaje bez wpływu na udzielenie kredytu lub udzielenie go na określonych warunkach wybór tej usługi nie ma znaczenia dla oprocentowania, wysokości lub ilości rat kredytowych. Konsument może wybrać produkt kredytowy i dopiero potem zdecyduje, czy skorzysta z tej fakultatywnej usługi i poniesie związane z nią opłaty dodatkowe. Spółka nie zgodziła się z Prezesem UOKiK, że oferuje dwa różne rodzaje kredytów konsumenckich, a z jednym z nich wiąże się odpłatna usługa dodatkowa (obsługi domowej/ terenowej pożyczki). Oświadczył, że usługa obsługi pożyczki w domu determinuje wyłącznie formę przekazania konsumentowi kredytu i realizacji spłat kredytu. Forma ta nie stanowi jednego z „warunków, na jakich kredyt jest oferowany”, ponieważ jest usługą powiązaną z kredytem, a nie immanentnym elementem kredytu. Z tego względu powód stwierdził, że zarzuty zawarte w pkt I.2 i I.3 decyzji są niezasadne. Przekazywana przez Spółkę informacja dotycząca wysokości kosztu całkowitego kredytu jest prawidłowa i stanowi właściwą podstawę do obliczenia rrs. Spółka przekazuje konsumentom informacje prawdziwe, zgodne z ukk. Nie można więc uznać, że wprowadza konsumentów w błąd. Powód nie zgodził się z twierdzeniem pozwanego, że praktyka Spółki prowadzi do zniekształcenia zachowania rynkowego konsumenta i do podjęcia przez niego decyzji, której by nie podjął, gdyby Spółka nie przedstawiła swojej oferty w wysokości zaniżonej. O możliwości skorzystania z usługi „obsługi domowej” klienci są informowani jeszcze przed zawarciem umowy kredytu. Koszty tej usługi są uwzględniane w rubryce „Łączne zobowiązanie do spłaty” w formularzu informacyjnym, więc konsumenci otrzymywali pełną informację o wysokości swoich zobowiązań wynikających z zawarcia umowy kredytu oraz wiążących się z usługą opcjonalną i mogli porównać ją z ofertami konkurentów Spółki. Powód odwołał się do modelu przeciętnego konsumenta, jako osoby dostatecznie dobrze poinformowanej, uważnej i ostrożnej. Wskazał, że konsumenci dokonują porównania nie tylko na podstawie całkowitego kosztu kredytu i rrs. Porównują wszystkich warunków zawieranej umowy kredytowej i usług opcjonalnych, z którymi łączy się dodatkowe koszty. Skoro te informacje są zamieszczone w odpowiednich rubrykach formularza informacyjnego i umowy, nie można stawiać zarzutu, że zostały przekazane w sposób mylący i uniemożliwiający rzetelne porównanie ofert. Przedstawiona argumentacja potwierdza, zdaniem powoda, że Spółka nie przekazywała konsumentom nieprawdziwych informacji, gdyż koszt usługi „obsługi domowej” nie jest składową kosztu całkowitego kredytu i nie ma wpływu na wysokość rrs. Działanie Spółki nie spełniało więc znamion praktyki, o której mowa w art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 unpr. Ponadto powód wskazał, że w zaskarżonej decyzji nie wykazano, iż działanie Spółki jest sprzeczne z dobrymi obyczajami. W związku z tym nie można zarzucić, że działanie Spółki jest niezgodne z art. 4 unpr.

Powód nie zgodził się także z zarzutem zawartym w pkt I.3 decyzji. Zarzucił Prezesowi UOKiK błędną interpretację definicji całkowitej kwoty kredytu z art. 5 pkt 7 ukk (suma wszystkich środków pieniężnych udostępnionych konsumentowi przez kredytodawcę na podstawie umowy o kredyt). Zdaniem powoda, założeniem przepisu jest, że całkowita kwota kredytu oznacza środki udostępnione kredytobiorcy, a nie, jak przyjęto w decyzji, wyłącznie środki faktycznie przez Spółkę konsumentowi wypłacone, przepis mówiłby o środkach wypłaconych a nie udostępnionych do dyspozycji klienta. Powód powołał się na stanowisko doktryny, zgodnie z którym przepis ten odnosi się do środków, którymi kredytobiorca rozporządza, a które obejmują również koszty i opłaty wymagane w chwili udzielania kredytu, których konsument nie może ponieść. Za zgodą konsumenta koszty te są doliczane do kwoty faktycznie mu wypłacanej i stanowią kredytowane koszty kredytu. Spółka proponuje klientom zwiększenie wysokości kredytu o kwotę pokrywającą koszty opłat związanych z udzieleniem kredytu. Klient nie jest obciążany koniecznością poniesienia wydatku na opłaty związane z udzieleniem kredytu, a jedynie jego zobowiązanie kredytowe zwiększa się odpowiednio z związku z doliczeniem do kwoty kredytu jego kredytowanych kosztów. Powód stwierdził, że podawał konsumentowi w formularzu informacyjnym i w umowie kredytu odrębne informacje o wartości udostępnianych mu środków i o wartości kwoty, jaka zostanie wypłacona. Dokumenty zawierały wyjaśnienia tych pojęć. Zdaniem powoda klientom przedstawiano jasną i pełną informację o wysokości środków całkowitej kwoty pożyczki i wysokości środków, którymi fizycznie będą mogli rozporządzać po zawarciu umowy kredytu. Powód zarzucił, że pozwany winien wykazać w decyzji, że praktyka Spółki naruszała dobre obyczaje i wprowadzając konsumentów w błąd przez udzielanie nieprawdziwych informacji powodowała, że podejmowali oni decyzje, których nie podjęliby przy właściwym działaniu Spółki. Zdaniem powoda w decyzji nie wykazano, że przesłanki te zostały spełnione. Nie można też twierdzić, że klienci nie mogą rzetelnie porównać ofert dostępnych na rynku produktów kredytowych. Na podstawie przedstawionych

argumentów powód stwierdził, że działanie Spółki jest zgodne z prawem i dobrymi obyczajami, nie spełnia znamion nieuczciwej praktyki rynkowej wymienionej w art. 4 ust. 1 unpr oraz znamion szczegółowych praktyki opisanej w art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 unpr.

Powód nie zgodził się z oceną, że pobierając od konsumentów opłatę za obsługę pożyczki w domu oraz opłatę przygotowawczą w wysokości nieodpowiadającej wartości realizowanych przez Spółkę świadczeń dopuszczał się naruszenia dobrego obyczaju i stosował w ten sposób praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów. Zarzucił Prezesowi UOKiK błędne przyjęcie, że wysokość stosowanych przez Spółkę opłat za obsługę pożyczki w domu i opłaty przygotowawczej nie odzwierciedla kosztów ponoszonych przez Spółkę. Podniósł, że w postępowaniu administracyjnym wskazywał, iż koszty te wiążą się ze specyfiką działalności Spółki, polegającą na bezpośrednim i stałym kontakcie przedstawiciela Spółki z klientem. Powód wymienił poszczególne koszty i wskazał na złożoność elementów realizacji usługi obsługi kredytu w domu, oraz konieczność nieustannego szkolenia personelu. Również opłata przygotowawcza wiąże się ze złożonymi czynnościami, dotyczącymi weryfikacji zdolności kredytowej klienta, zależnej od jego sytuacji finansowej. Ze względu na zakres czynności dotyczących klientów, których sytuacja nie jest identyczna, obsługa klientów może się bardzo różnić. Ważne jest też ryzyko niewypłacalności klientów. Z tej przyczyny Spółka ustaliła wartość opłaty przygotowawczej na poziomie 5% sumy kwoty do wypłaty i kosztu ubezpieczenia, a opłatę za obsługę kredytu w domu, jako procent kwoty wypłaconej klientowi, który został zróżnicowany w zależności od liczby wizyt, jaki przedstawiciel Spółki musiał złożyć w domu klienta. Taki sposób określenia tych opłat pozwalał na pokrycie ponoszonych przez spółkę kosztów i ryzyka, a jednocześnie zapewniał ich transparentność i przewidywalność dla konsumentów. Zdaniem powoda brak podstaw do uznania, że Spółka naruszała dobre obyczaje poprzez pobieranie opłaty za obsługę pożyczki w domu i opłaty przygotowawczej w wysokości nieodpowiadającej ponoszonym kosztom.

Powód przedstawił również argumentację dotyczącą wniosku o odstąpienie od nałożenia kary pieniężnej lub jej obniżenie nałożonych kar pieniężnych.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie i zasądzenie od powoda kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Prezes UOKiK wskazał, że art. 13 ust. 1 pkt 10 ukk jest implementacją art. 5 ust.1 lit i Dyrektywy ukk, a nie art. 5 ust.1 lit. k, jak twierdził powód. Informacje, które według art. 5 ust. 1 lit. i Dyrektywy ukk, należy przekazać w standardowym europejskim arkuszu informacyjnym, dotyczącym kredytu konsumenckiego, określają w stosownych przypadkach, opłaty za prowadzenie jednego lub kilku rachunków, na których zapisywane są zarówno transakcje płatności, jak i wypłaty, chyba że otwarcie takiego rachunku nie jest obowiązkowe, łącznie z opłatami za korzystanie ze środków płatniczych, zarówno dla transakcji płatności, jak i dla wypłat, a także wszelkie inne opłaty powstałe w związku z umową o kredyt oraz warunki, na jakich opłaty te mogą ulegać zmianie. Jak z tego wynika, zarówno regulacja unijna, jak i wdrażający ją przepis prawa krajowego wymaga od kredytodawcy zamieszczenia w formularzu informacyjnym danych o kosztach, które konsument jest zobowiązany ponieść (które powstały) w związku z umową o kredyt konsumencki. Wskazują na to również tytuły odpowiednich rubryk formularza informacyjnego stanowiącego załącznik nr 1 do ukk i standardowego europejskiego arkusza informacyjnego będącego załącznikiem nr II do Dyrektywy ukk: „koszty, które zobowiązany/a będzie Pan/i ponieść w związku z umową o kredyt” oraz „wszelkie inne koszty powstałe w związku z umową o kredyt”. Niewątpliwie, do takich kosztów należy zaliczyć koszty usług dodatkowych związanych z umową kredytu konsumenckiego, jeżeli są one znane kredytodawcy. Obowiązek określenia kosztów usług dodatkowych nie jest przy tym w żaden sposób uzależniony od tego, czy usługi te są niezbędne do uzyskania kredytu lub do uzyskania go na oferowanych warunkach. Spółka nie wskazywała w formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego w rubryce „koszty, które zobowiązany/a będzie Pan/i ponieść w związku z umową o kredyt” informacji o opłacie za obsługę pożyczki w domu, którą konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową kredytu. Pozwany wskazał ponadto, że nawet gdyby przyjąć inną interpretację wskazanego przepisu, to opłata za usługę obsługi pożyczki w domu również mieściłaby się w zakresie art. 13 ust. 1 pkt 10 ukk. Jest ona bowiem kosztem, którego poniesienie jest obligatoryjne dla zawarcia umowy kredytu w wariantcie z obsługą pożyczki w domu.

W odniesieniu do zarzutu naruszenia art. 5 pkt 6 ukk, Prezes Urzędu stwierdził, że Spółka oferuje dwa różne rodzaje kredytów konsumenckich. Z jednym z nich wiąże się odpłatna usługa dodatkowa (usługa obsługi pożyczki w domu/terenowej obsługi pożyczki). Pobierana przez powoda opłata za usługę obsługi pożyczki w domu (usługę terenowej obsługi pożyczki) jest kosztem, którego poniesienie jest niezbędne, w rozumieniu art. 5 pkt 6 ukk, do uzyskania przez konsumenta określonego rodzaju kredytu. Usługa ta jest ściśle powiązana z oferowanym przez (...)wyodrębnionym produktem kredytowym. Produkt ten charakteryzuje się odmiennymi warunkami od kredytu udzielanego bez usługi obsługi pożyczki w domu. Innymi słowy, skorzystanie z kredytu bez usługi obsługi pożyczki w domu na warunkach przewidzianych dla kredytu powiązanego z tą usługą jest niemożliwe. Prezes UOKiK stwierdził, że obsługa pożyczki w domu nie stanowi usługi dodatkowej do umowy kredytu w wariantcie podstawowym, ale jest elementem konstytutywnym jednego dwóch rodzajów kredytów oferowanych przez Spółkę. Świadczy o tym sama konstrukcja „Umowy pożyczki pieniężnej”, która w wariantcie z obsługą pożyczki w domu przewiduje stosowanie innych postanowień, które należy stosować w miejsce klauzul przewidzianych dla wariantu bez tej usługi. W tej sytuacji, opłata za obsługę pożyczki w domu (terenową obsługę pożyczki) powinna zostać zaliczona do kosztów wskazanych w zdaniu wstępnym zamieszczonej w art. 5 pkt 6 ukk definicji całkowitego kosztu kredytu, tj. do kosztów, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt. Pozwany podniósł, że nawet jeśli przyjąć, iż opłata za obsługę pożyczki w domu jest kosztem usługi dodatkowej do umowy kredytu konsumenckiego, nie można twierdzić, że jej poniesienie nie jest niezbędne do uzyskania kredytu. Wybór przedmiotowej usługi przesądza o charakterze udzielonego kredytu. Prezes UOKiK powołał się na warunki zawarte w części „Umowy pożyczki pieniężnej” dla umów o symbolach (...) (...) i (...) - (...)7 zatytułowanej „Postanowienia szczególne dotyczące umowy pożyczki pieniężnej przy wyborze opcji obsługi pożyczki w domu” i umów o symbolach (...)i(...). Podkreślił, że wybór opcji z obsługą pożyczki w domu lub terenową obsługą pożyczki jest niezbędny dla zaciągnięcia kredytu, w wariantcie, w którym kwota pożyczki będzie przekazana przez przedstawiciela Spółki konsumentowi w jego miejscu zamieszkania w gotówce i/lub w formie karty przedpłaconej, wraz z możliwością spłaty rat kredytu w gotówce w miejscu zamieszkania do rąk przedstawiciela Spółki. Jeżeli konsument nie zdecyduje się na usługi dodatkowe, będzie zmuszony zaciągnąć kredyt w wariantcie, w którym kwota kredytu będzie wypłacona na rachunek bankowy, a spłata kredytu będzie możliwa wyłącznie przelewem na rachunek bankowy lub przekazem pocztowym. Na podstawie powyższego pozwany stwierdził, że poniesienie opłaty za obsługę pożyczki w domu nie ma charakteru obcjonanego (nie dotyczy indywidualnej, konkretnej umowy kredytu przewidującej usługę dodatkową), lecz jest niezbędne (obligatoryjne) dla określonej kategorii umów kredytu konsumenckiego, tzn. dla umów pożyczki pieniężnej z opcją obsługi pożyczki w domu. Ponadto, zdaniem pozwanego, o obowiązkowym charakterze tej opłaty świadczy fakt, że konsument w trakcie umowy nie może zrezygnować z usługi dodatkowej obsługi pożyczki w domu. Pozwany zauważył, iż Spółka posiada wiedzę na temat wysokości opłaty za obsługę pożyczki w domu. Wskazał, że Spółka informowała o tej opłacie przed zawarciem umowy pożyczki w rubryce formularza informacyjnego „Łączne zobowiązanie do spłaty”. Zdaniem pozwanego świadczy to, że powód przed zawarciem umowy pożyczki pieniężnej ustalał, który wariant kredytu konsument chce wybrać, a w przypadku zainteresowania klienta umową z obsługą pożyczki w domu ustalał wysokość opłaty za usługę. Już na etapie przygotowywania dla klienta formularza informacyjnego Spółka była więc zdolna do przedstawienia kosztu przedmiotowej usługi. Zamieszczenie informacji o koszcie usługi w rubryce „Łączne zobowiązanie do spłaty” Prezes UOKiK uznał za potwierdzenie, że opłata ta była obligatoryjna. Wobec tego brak zamieszczania informacji o opłacie w rubryce dotyczącej całkowitego kosztu kredytu i rrs0 potwierdzał w ocenie Prezesa UOKiK, że Spółka nie dopełniła wymogów staranności zawodowej i poszanowania dobrych obyczajów. Pozwany powołał się na stanowisko doktryny, z którego wynika, że jeżeli kredytodawca ma wpływ na treść umowy dotyczącej usługi dodatkowej, np. sam świadczy tę usługę lub zawiera umowę z podmiotem trzecim świadczącym tę usługę, koszt usługi dodatkowej podlega wliczeniu do całkowitego kosztu kredytu. Stwierdził ponadto, że parametry dotyczące kosztu kredytu stanowią dla przeciętnego konsumenta źródło istotnych danych umożliwiających mu porównanie ofert atrakcyjności kredytu konsumenckiego. Na podstawie informacji dotyczących całkowitego kosztu kredytu i rrs0, w których nie uwzględniono informacji o opłacie za usługę obsługi pożyczki w domu przeciętny konsument mógł więc być wprowadzony w błąd. Pozwany wyjaśnił, że obowiązek podawania przez kredytodawców informacji o całkowitym koszcie kredytu i rrs0 wynika z założenia, że pomoże to konsumentom w podjęciu świadomej decyzji o wyborze najkorzystniejszego produktu. Naruszenie tego obowiązku może, jak najbardziej wprowadzać konsumentów w błąd i zniekształcać ich

zachowanie rynkowe. Opłata za obsługę pożyczki w domu powinna więc być uwzględniona w całkowitym koszcie kredytu, ponieważ mieści się w definicji tego kosztu określonej w art. 5 pkt 6 ukk.

W odniesieniu do zarzutu naruszenia art.5 pkt 7 ukk Prezes UOKiK zauważył, że Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę Rady 87/102/EW oraz ukk wprowadziły rozwiązania, które miały umożliwić konsumentom porównywanie konkurencyjnych ofert kredytowych. Istotne jest by przedsiębiorcy we wszystkich państwach członkowskich stosowali takie same praktyki przy podawaniu informacji o parametrach kredytów konsumenckich. Podniesiony przez Spółkę fakt, iż podawała ona w formularzu informacyjnym oraz w „Umowie pożyczki pieniężnej” informacje o wartości środków udostępnianych konsumentowi i o wartości kwoty jaka zostanie mu wypłacona, a także wyjaśniała w ww. dokumentach znaczenie tych pojęć, nie ma wpływu na stwierdzenie stosowania przez Powoda zakazanej praktyki. Przepisy ukk zobowiązują kredytodawców do prawidłowego informowania konsumentów o całkowitej kwocie kredytu rozumianej jako suma wszystkich środków pieniężnych, które kredytodawca udostępnia konsumentowi na podstawie umowy o kredyt. Posługiwanie się pojęciem całkowitej kwoty kredytu musi zawsze być odczytywane jednoznacznie, w opisany sposób, niezależnie od tego, jakie są inne postanowienia formularza informacyjnego, czy umowy kredytu konsumenckiego. Określenie to jest bowiem stosowane przez wszystkich kredytodawców i stanowi dla konsumenta jeden z punktów odniesienia przy dokonywaniu porównania ich ofert. Prezes UOKiK jest zdania, że nie można uwzględniać kredytowanych kosztów zarówno w całkowitej kwocie kredytu jak i w całkowitym koszcie kredytu, gdyż zaburza to proporcje pomiędzy tymi wartościami. Kredytowane koszty powinny być uwzględnione wyłącznie w całkowitym koszcie kredytu. Doliczenie kredytowanych kosztów kredytu do całkowitej kwoty kredytu będzie wywoływać u kredytobiorcy wrażenie, że taki kredyt jest atrakcyjniejszy. Prezes UOKiK stwierdził, że stosowany przez Spółkę sposób prezentacji całkowitej kwoty kredytu, który uwzględnia w tej kwocie kredytowane koszty kredytu, zaburza proporcję pomiędzy całkowitym kosztem kredytu a całkowitą kwotą kredytu, stanowi nieuczciwe i nierzetelne działanie, które wprowadza konsumentów w błąd co do proporcji pomiędzy całkowitą kwotą kredytu i całkowitym kosztem kredytu, oraz pozbawia konsumentów możliwości rzetelnego porównania oferty Spółki z konkurencyjnymi ofertami rynkowymi. Pozwany powołał się na stanowisko Komisji Europejskiej z dnia 18 kwietnia 2013 r. skierowane do Prezesa UOKiK. W piśmie wskazano, że kredytowane koszty nie są w dyspozycji kredytobiorcy, więc nie spełniają warunków definicji całkowitej kwoty kredytu. Ponadto jeśli kredytowane koszty byłyby doliczane zarówno do całkowitej kwoty kredytu jak i do całkowitego kosztu kredytu, to trzeba by je płacić podwójnie. W oparciu o przedstawioną argumentację Prezes UOKiK stwierdził, że zarzut powoda dotyczący naruszenia art. 5 pkt 7 ukk nie jest zasadny.

Prezes nie zgodził się także z zarzutem naruszenia art. 233 k.p.c. Zdaniem nieuzasadnione było pobieranie przez powoda -zarówno opłaty za obsługę pożyczki w domu jak i opłaty przygotowawczej - w różnych wysokościach, uzależnionych od kwoty pożyczki wypłaconej danemu konsumentowi. Wyższa kwota kredytu skutkowałą proporcjonalnym wzrostem ww. opłat, mimo że na wartość opłaty za obsługę pożyczki w domu nie powinna mieć wpływu wysokość odbieranej od konsumenta raty kredytu, gdyż nie wiąże się ona z wysokością ponoszonych przez Spółkę kosztów. Podobnie przygotowanie do zawarcia umów dotyczących zawarcia różnych kredytów przebiega w ten sam sposób i wymaga podjęcia tych samych czynności. Wobec tego pobierana opłata powinna być w tej samej wysokości. Pozwany wskazał, że mimo braku związku pomiędzy wysokością kwoty kredytu a wysokością kosztów obsługi kredytu w domu i wysokością asysty przedkontraktowej wyższa kwota kredytu wywoływała skutek w postaci wzrostu wymienionych opłat. Prezes UOKiK zauważył, że wskazywane przez powoda koszty świadczenia usługi obsługi pożyczki w domu i koszty, które miała pokrywać opłata przygotowawcza należą do kosztów prowadzenia działalności gospodarczej polegającej na udzielaniu pożyczek pieniężnych, z którego wynika również ryzyko prowadzenia działalności gospodarczej. Natomiast koszty analizy zdolności kredytowej każdego klienta nie są powiązane z kwotą pożyczki i w przybliżeniu, w każdym przypadku są jednakowe. Zdaniem pozwanego, wysokość stosowanych przez Spółkę do 1 września 2015 r. ww. opłat nie odpowiadała wartości realizowanych w ich ramach świadczeń, co dowodzi naruszenia przez Spółkę dobrego obyczaju w rozumieniu art. 3 ust. 1 uznk i w konsekwencji również art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 uokik. Tym samym, zarzut naruszenia art. 233 kpc w zw. z art. 84 uokik jest pozbawiony podstaw.

W kontekście zarzutu naruszenia art. 106 ust. 1 pkt 4 uokik w zw. z art. 111 uokik zauważył, że zgodnie z 106 ust. 1 pkt 4 uokik, wystarczającą przesłanką nałożenia na przedsiębiorcę kary pieniężnej jest dopuszczenie się przez niego stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, co w niniejszej sprawie miało miejsce. Pozwany zauważył też, że odstąpił od nałożenia na Spółkę kary pieniężnej z tytułu stosowania praktyk, o których mowa w punkcie II ppkt 1 i ppkt 2 sentencji decyzji. Pozwany uważa, że stopień szkodliwości wszystkich stwierdzonych w punkcie I sentencji decyzji praktyk jest wysoki. Praktyki te pozbawiają konsumentów kompleksowej informacji o istotnych cechach zaciąganego kredytu, a przez to również utrudniają im rzetelne porównanie ofert pożyczek dostępnych na rynku. Przedmiotowe braki informacyjne dotyczą kosztów oferowanych przez Spółkę produktów. Mogą powodować podjęcie przez konsumenta decyzji dotyczącej umowy, która będzie rodzić niekorzystne skutki w sferze jego finansów.

Ustosunkowując się do stanowiska Spółki, zgodnie z którym przy miarkowaniu kary pieniężnej Prezes UOKiK powinien był wziąć pod uwagę fakt, że podejmowane przez (...)działania były dopuszczalne w świetle dokonanej przez Powoda w najlepszej wierze interpretacji przepisów prawa, która była jedną z dwóch możliwych do zastosowania, pozwany wskazał, iż w niniejszej sprawie istnieje tylko jedna prawidłowa interpretacja przepisów stanowiących podstawę stwierdzonych w Decyzji naruszeń. Interpretacja ta została m.in. potwierdzona przez Komisję Europejską we wspomnianych wyżej, wydanych dnia 8 maja 2012 r. „Wytycznych w sprawie stosowania przepisów dyrektywy o kredycie konsumenckim dotyczących rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania”, a także w opublikowanym przez Prezesa Urzędu w grudniu 2012 r. „Raporcie z kontroli przedsiębiorców udzielających kredytów konsumenckich w 2012 r.”, które zaznaczały konieczność jednolitego prezentowania konsumentom przez wszystkich przedsiębiorców informacji dotyczących kosztu kredytu konsumenckiego.

W odniesieniu do wysokości kary, Prezes zauważył, że zastosowana w punkcie III ppkt 1 sentencji Decyzji sankcja stanowiła tylko ok. 0,044% przychodu osiągniętego przez Spółkę w 2014 r. i ok. 0,44% kary maksymalnej. W odniesieniu do punktu III ppkt 2 i ppkt 3 sentencji decyzji wartości te wynosiły natomiast odpowiednio jedynie: 0,17% przychodu i 1,7% kary maksymalnej oraz 0,11% przychodu i 1,1% kary maksymalnej. W sumie trzy nałożone przez pozwanego kary wyniosły 326 038 zł, która to wartość jest adekwatna do stwierdzonych w punkcie I sentencji Decyzji naruszeń.

W piśmie procesowym z dnia 27 czerwca 2016 r., zawierającym replikę na odpowiedź Prezesa UOKiK na odwołanie powód podtrzymał wnioski i twierdzenia przedstawione w odwołaniu.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

(...)Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w P. jest przedsiębiorcą wpisanym do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem: (...). Do dnia 10 stycznia 2014 r. Spółka działała jako (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowo#akcyjna. Tego dnia nastąpiło przekształcenie w spółkę komandytową. Przedmiotem działalności Spółki jest m.in. działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne, pozostałe formy udzielania kredytów, pozostała finansowa działalność usługowa, gdzie indziej niesklasyfikowana, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych, działalność rachunkowo-księgową; doradztwo podatkowe, doradztwo związane z zarządzaniem, reklama.

/dowód: informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego z dnia 16 kwietnia 2014 r. k.18 akt adm./

W poprzednich latach Spółka nie prowadziła działalności na terenie województw: (...) (do 2013 r.) oraz (...), (...), (...) i (...) – z wyjątkiem powiatów S., P., P. i G. (do 2012 r.). Obecnie teren działania Spółki obejmuje obszar całego kraju.

/dowód: pismo Spółki z dnia 4 marca 2013 r. k.9-17 akt adm. oraz print screen strony internetowej Spółki – zakładka „o firmie”: (...)

W ramach prowadzonej działalności gospodarczej (...), posługując się znakiem towarowym „(...)”, zawiera z konsumentami w rozumieniu art. 22⁽¹⁾ kodeksu cywilnego umowy o kredyt konsumencki, o którym mowa w art. 3 ust. 1 u.k.k., określone jako „Umowy pożyczki pieniężnej”. Przy zawieraniu przedmiotowych umów Spółka wykorzystuje m.in. wzorce umowne w rozumieniu art. 384 k.c. o nazwie „Umowa pożyczki pieniężnej” o symbolu (...), „Umowa pożyczki pieniężnej” o symbolu (...) i „Tabela Opłat” oraz formularz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego, o którym mowa w art. 14 ust. 1 u.k.k. (...) zawierał umowy kredytu konsumenckiego w oparciu o następujące wzory „Umowy pożyczki pieniężnej”:

- (...) stosowany od grudnia 2011 r. do 31 lipca 2013 r.,
- (...) stosowany od 1 sierpnia 2013 r. do 28 stycznia 2014 r.,
- (...) stosowany od 29 stycznia 2014 r. do 4 kwietnia 2014 r.,
- (...) stosowany od 5 kwietnia 2014 r. do 25 lipca 2014 r.,
- (...) stosowany od 26 lipca 2014 r. do 17 lutego 2015 r.,
- (...) stosowany od 18 lutego 2015 r. do 15 czerwca 2015 r.,
- (...) stosowany od 16 czerwca 2015 r. do 31 sierpnia 2015 r.,
- (...) stosowany od 1 września 2015 r.,
- (...) stosowany od kwietnia 2012 r. do 30 lipca 2013 r.,
- (...) stosowany od 31 lipca 2013 r. do 4 lutego 2014 r.,
- (...) stosowany od 5 lutego 2014 r. do 16 maja 2014 r.,
- (...) stosowany od 17 maja 2014 r. do 4 marca 2015 r.,
- (...) stosowany od 5 marca 2015 r. do 16 czerwca 2015 r.,
- (...) stosowany od 20 maja 2015 r. do 16 czerwca 2015 r. dla wybranych klientów,
- (...) stosowany od 17 czerwca 2015 r. do 26 sierpnia 2015 r.,
- (...) stosowany od 27 sierpnia 2015 r.

/dowód: pismo Spółki z dnia 4 marca 2013 r. z załącznikami k. 9-39 akt adm. oraz pismo Spółki z dnia 6 października 2015 r. z załącznikami k.350-477 akt adm./

Spółka wręcza konsumentom przed zawarciem umowy kredytu konsumenckiego formularz informacyjny, o którym mowa w art. 14 ust. 1 u.k.k. Formularz ten obowiązywał w następujących wersjach:

- (...) stosowany od kwietnia 2012 r. do 31 lipca 2013 r.,
- (...) stosowany od 1 sierpnia 2013 r. do 28 stycznia 2014 r.,
- (...) stosowany od 29 stycznia 2014 r. do 15 czerwca 2015 r.,
- (...) stosowany od 16 czerwca 2015 r. do 31 sierpnia 2015 r.,
- (...) stosowany od 1 września 2015 r.,

- (...) stosowany od grudnia 2011 r. do 30 lipca 2013 r.,
- (...)stosowany od 31 lipca 2013 r. do 4 lutego 2014 r.,
- (...) stosowany od 5 lutego 2014 r. do 16 czerwca 2015 r.,
- (...)stosowany od 20 maja 2015 r. do 16 czerwca 2015 r. dla wybranych klientów,
- (...)stosowany od 17 czerwca 2015 r. do 26 sierpnia 2015 r.,
- (...) stosowany od 27 sierpnia 2015 r.

/dowód: pismo Spółki z dnia 4 marca 2013 r. z załącznikami k. 9-39 akt adm. oraz pismo Spółki z dnia 6 października 2015 r. z załącznikami k.350-477 akt adm./

Przedsiębiorca udziela pożyczek na okresy stanowiące wielokrotność okresów tygodniowych (np. 44, 52, 62 tygodnie). Przekazanie środków pieniężnych może nastąpić jednorazowo („Umowa pożyczki pieniężnej” o symbolu (...)) lub w dwóch transzach („Umowa pożyczki pieniężnej” o symbolu (...)). W każdym wypadku ich wypłata, w zależności od wybranej opcji, jest dokonywana na jeden z dwóch sposobów. Pierwszy polega na przekazaniu konsumentowi kwoty/transzy pożyczki (pomniejszonej o kredytowane koszty pożyczki) w miejscu jego zamieszkania w formie gotówki i/ lub karty przedpłaconej – opcja z usługą obsługi pożyczki w domu (od dnia 27 sierpnia 2015 r. we wzorcu „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu (...)) oraz od dnia 1 września 2015 r. we wzorcu „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu (...) opcja z usługą terenowej obsługi pożyczki). Według drugiego sposobu, kwota/transza pożyczki (pomniejszona o kredytowane koszty pożyczki) jest przekazywana konsumentowi przelewem na rachunek bankowy – opcja bez usługi obsługi pożyczki w domu (od dnia 27 sierpnia 2015 r. we wzorcu „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu (...)) oraz od dnia 1 września 2015 r. we wzorcu „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu (...) opcja bez usługi terenowej obsługi pożyczki).

Splata pożyczki następuje w cotygodniowych ratach. W zależności od wybranej opcji (z obsługą pożyczki w domu/ terenową obsługą pożyczki lub bez), raty mogą być uiszczane w formie gotówki w miejscu zamieszkania konsumenta do rąk przedstawiciela (...) albo w formie przelewu lub przekazu pocztowego na rachunek Spółki.

/dowód: pismo Spółki z dnia 4 marca 2013 r. z załącznikami k. 9-39 akt adm. pismo Spółki z dnia 28 marca 2013 r. z załącznikami k.118-154 akt adm., pismo Spółki z dnia 18 lipca 2013 r. k.235-257 akt adm. oraz pismo Spółki z dnia 6 października 2015 r. z załącznikami k.350-477 akt adm./

W związku z zawarciem „Umowy pożyczki pieniężnej” konsument ponosi określone koszty. Są to m.in. koszty wynikające z konieczności poniesienia opłaty przygotowawczej i opłaty za obsługę pożyczki w domu (do dnia 26 sierpnia 2015 r. we wzorcu „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu (...)) i do dnia 31 sierpnia 2015 r. we wzorcu „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu (...)) oraz opłaty za usługę terenowej obsługi pożyczki (od dnia 27 sierpnia 2015 r. we wzorcu „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu (...)) i od dnia 1 września 2015 r. we wzorcu „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu (...)).

/dowód: pismo Spółki z dnia 4 marca 2013 r. z załącznikami k. 9-39 akt adm. pismo Spółki z dnia 18 lipca 2013 r. k.235-257 akt adm., pismo Spółki z dnia 18 kwietnia 2014 r. z załącznikami k.266-317 akt adm. oraz pismo Spółki z dnia 6 października 2015 r. z załącznikami k.350-477 akt adm./

Przedsiębiorca wręcza konsumentom przed zawarciem „Umowy pożyczki pieniężnej” formularz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego. Jednakże w rubryce formularza „Koszty, które zobowiązany/a będzie Pan/i ponieść w związku z umową o kredyt” Spółka nie podaje informacji o opłacie za obsługę pożyczki w domu ani o opłacie za usługę terenowej obsługi pożyczki.

/dowód: pismo Spółki z dnia 4 marca 2013 r. z załącznikami k. 9-39 akt adm. oraz pismo Spółki z dnia 6 października 2015 r. z załącznikami k.350-477 akt adm./

W „Umowach pożyczki pieniężnej” (pkt 1 lit. J tej umowy) i w formularzu informacyjnym (...) wskazuje nieprawidłową, zaniżoną wartość r.r.s.o. Dla umów, w których Spółka zastrzegała opłatę za obsługę pożyczki w domu, Przedsiębiorca prezentował ten wskaźnik obliczony bez uwzględnienia przedmiotowej opłaty. Przykładowo, przy pożyczce na kwotę 1000 zł, której spłata miała nastąpić w 25 ratach tygodniowych po 66 zł, Spółka deklarowała r.r.s.o. na poziomie 109,71%, podczas gdy faktycznie wynosiła ona 789,13% (umowa nr (...) z dnia 15 stycznia 2013 r.). Te same wartości deklarowanej i faktycznej r.r.s.o. odnoszą się do pożyczki na kwotę 700 zł, której spłata miała nastąpić w 25 ratach tygodniowych po 46,20 zł (umowa nr (...) z dnia 15 stycznia 2013 r.).

Spółka po wprowadzeniu usługi terenowej obsługi pożyczki w miejsce usługi obsługi pożyczki w domu (tj. od dnia 27 sierpnia 2015 r. – w „Umowach pożyczki pieniężnej” o symbolu (...) oraz od dnia 1 września 2015 r. – w „Umowach pożyczki pieniężnej” o symbolu (...)) pobiera opłatę za usługę terenowej obsługi pożyczki, co określa w zawieranych z konsumentami umowach o symbolu (...) i (...). Również dla tych umów i przekazywanych do nich formularzy informacyjnych (...) wskazuje nieprawidłową wartość r.r.s.o. Spółka nie uwzględnia bowiem we wzorze matematycznym znajdującym się w załączniku nr 4 do u.k.k. w pozycji D1 określającej „Kwotę spłaty lub ponoszonych opłat” opłaty za tę usługę. Przykładowo, przy pożyczce na kwotę 1000 zł, której spłata ma nastąpić w 25 ratach tygodniowych po 70,44 zł, Przedsiębiorca deklaruje r.r.s.o. na poziomie 758,67%, podczas gdy faktycznie wynosi ona 1119,87% (umowa nr (...) z dnia 7 września 2015 r.).

/dowód: pismo Spółki z dnia 4 marca 2013 r. z załącznikami k. 9-39 akt adm. oraz pismo Spółki z dnia 6 października 2015 r. z załącznikami k.350-477 akt adm. /

W myśl postanowienia punktu 2 lit. q „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolach (...) i (...) (punkt 2 lit. p „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu (...)), całkowita kwota pożyczki to „suma wszystkich środków pieniężnych, które Pożyczkodawca udostępnia Pożyczkobiorcy na podstawie Umowy pożyczki pieniężnej”. Całkowita kwota pożyczki jest określana w punkcie 1 lit. C „Umów pożyczki pieniężnej”, jednakże różni się ona od kwoty faktycznie wypłacanej konsumentowi. Ta ostatnia, określona w „Umowach pożyczki pieniężnej” jako kwota do wypłaty, stanowi całkowitą kwotę pożyczki w rozumieniu przedmiotowych umów pomniejszoną o niektóre koszty pożyczki. Także w formularzu informacyjnym Spółka przedstawia całkowitą kwotę kredytu w opisany sposób. Przykładowo, w przypadku umowy nr (...) z dnia 15 stycznia 2013 r. konsumentce wypłacono 1000 zł, natomiast w umowie jako całkowitą kwotę pożyczki wpisano 1144,50 zł, czyli sumę faktycznie wypłaconych konsumentce środków, kosztu ubezpieczenia (90 zł) i opłaty przygotowawczej (54,50 zł).

/dowód: pismo Spółki z dnia 4 marca 2013 r. z załącznikami k. 9-39 akt adm. oraz pismo Spółki z dnia 6 października 2015 r. z załącznikami k.350-477 akt adm. /

Według punktu 2 lit. l „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu (...) - (...).7 jest to „kwota wypłacana Pożyczkobiorcy obliczana poprzez pomniejszanie kwoty pożyczki określonej w punkcie (...) Całkowita kwota pożyczki Umowy pieniężnej o Opłatę przygotowawczą oraz w przypadku, o którym mowa w punkcie 45 niniejszej Umowy pożyczki pieniężnej, Koszt ubezpieczenia”.

Z kolei, w myśl punktu 2 lit. l „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu (...) - (...).5 i (...).7 kwota do wypłaty jest to „kwota wypłacana Pożyczkobiorcy w dwóch transzach: I transza obliczana poprzez pomniejszanie kwoty I transzy określonej w punkcie 1.C.1. o Opłatę przygotowawczą, opłatę za uruchomienie II transzy oraz w przypadku, o którym mowa w punkcie 45 niniejszej Umowy pożyczki pieniężnej, Koszt ubezpieczenia; II transza wypłacana w terminie wskazanym w Umowie pożyczki pieniężnej”.

Natomiast punkt 2 lit. l „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu (...) wskazuje, że kwota do wypłaty to „kwota wypłacana Pożyczkobiorcy w dwóch transzach: I transza obliczana poprzez pomniejszanie kwoty I transzy określonej

w punkcie 1.C.1. o Oplatę przygotowawczą, Oplatę za brak poręczenia, Oplatę za uruchomienie II transzy; II transza wypłacana w terminie wskazanym w Umowie pożyczki pieniężnej”.

Aktualnie zawierane „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu (...)zawierają w punkcie 2 lit. m następującą definicję kwoty do wypłaty: „kwota wypłacana Pożyczkobiorcy w dwóch transzach: I transza obliczana poprzez pomniejszenie kwoty I transzy określonej w punkcie 1.C.1. o Oplatę przygotowawczą, Prowizję za udzielenie pożyczki, Oplatę za dostarczenie środków oraz, w przypadku o którym mowa w punkcie 1 niniejszej Umowy pożyczki pieniężnej, Oplatę za Pakiet (...), a w przypadku, o którym mowa w punkcie 1 niniejszej Umowy pożyczki pieniężnej, Oplatę za usługę terenowej obsługi pożyczki, oraz w przypadku o którym mowa w pkt. 20 Oplatę za brak poręczenia; II transza wypłacana w terminie wskazanym w Umowie pożyczki pieniężnej obliczana jest poprzez pomniejszenie kwoty II transzy określonej w punkcie 1.C.2 o Oplatę za uruchomienie II transzy (N)”.

Aktualnie zawierane „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu (...)zawierają w punkcie 2 lit. m następującą definicję kwoty do wypłaty: „kwota wypłacana Pożyczkobiorcy obliczana poprzez pomniejszenie kwoty pożyczki określonej w punkcie (...). Całkowita kwota pożyczki Umowy pożyczki pieniężnej o Oplatę przygotowawczą, Prowizję za udzielenie pożyczki, Oplatę za dostarczenie środków oraz w przypadku o którym mowa w punkcie 1 niniejszej Umowy pożyczki pieniężnej, Oplatę za Pakiet (...), w przypadku, o którym mowa w punkcie 1 niniejszej Umowy pożyczki pieniężnej, Oplatę za usługę terenowej obsługi pożyczki, a w przypadku o którym mowa w pkt. 20 niniejszej Umowy Oplatę za brak poręczenia”.

/dowód: pismo Spółki z dnia 4 marca 2013 r. z załącznikami k. 9-39 akt adm. oraz pismo Spółki z dnia 6 października 2015 r. z załącznikami k.350-477 akt adm. /

Jak wynika z powyższego, dla wszystkich ww. umów Przedsiębiorca potrąca z całkowitej kwoty pożyczki kwotę przeznaczoną na pokrycie tych kosztów, które są kredytowane. Dopiero bowiem po pomniejszeniu o te koszty całkowita kwota pożyczki stanowi kwotę faktycznie wypłacaną konsumentowi. Spółka uwzględni zatem w całkowitej kwocie pożyczki kredytowane koszty pożyczki.

/dowód: pismo Spółki z dnia 6 marca 2013 r. k.113 akt adm./

Postanowienia punktu 1 „Umowy pożyczki pieniężnej” określają następujące pozycje:

(1) w ramach „Umów pożyczki pieniężnej” o symbolu (...) (...)

- koszt ubezpieczenia, jeśli występuje (pkt 1 lit. D),
- opłatę przygotowawczą (pkt 1 lit. E),
- oprocentowanie (pkt 1 lit. F),
- opłatę za obsługę pożyczki w domu (pkt 1 lit. H);

(2) w ramach „Umów pożyczki pieniężnej” o symbolu (...) (...)i (...)

- koszt ubezpieczenia, jeśli występuje (pkt 1 lit. D),
- opłatę przygotowawczą (pkt 1 lit. E),
- oprocentowanie (pkt 1 lit. F),
- opłatę za obsługę pożyczki w domu (pkt 1 lit. H),
- opłatę za uruchomienie II transzy (pkt 1 lit. L);

(3) w ramach „Umów pożyczki pieniężnej” o symbolu (...)

- opłatę za brak poręczenia (pkt 1 lit. D),
- opłatę przygotowawczą (pkt 1 lit. E),
- oprocentowanie (pkt 1 lit. F),
- opłatę za obsługę pożyczki w domu (pkt 1 lit. H),
- opłatę za uruchomienie II transzy (pkt 1 lit. L);

(4) w ramach aktualnie zawieranych „Umów pożyczki pieniężnej” o symbolu (...)

- opłatę przygotowawczą (pkt 1 lit. D),
- prowizję za udzielenie pożyczki (pkt 1 lit. E),
- opłatę za dostarczenie środków (pkt 1 lit. F),
- opłatę za brak poręczenia, jeśli występuje (pkt 1 lit. G),
- oprocentowanie (pkt 1 lit. I),
- opłatę za usługę terenowej obsługi pożyczki, jeśli występuje (pkt 1 lit. K),
- opłatę za Pakiet (...), jeśli występuje (pkt 1 lit. N);

(5) w ramach aktualnie zawieranych „Umów pożyczki pieniężnej” o symbolu (...)

- opłatę przygotowawczą (pkt 1 lit. D),
- prowizję za udzielenie pożyczki (pkt 1 lit. E),
- opłatę za dostarczenie środków (pkt 1 lit. F),
- opłatę za brak poręczenia, jeśli występuje (pkt 1 lit. G),
- oprocentowanie (pkt 1 lit. I),
- opłatę za usługę terenowej obsługi pożyczki, jeśli występuje (pkt 1 lit. K),
- opłatę za uruchomienie II transzy (pkt 1 lit. N),
- opłatę za Pakiet (...), jeśli występuje (pkt 1 lit. P).

/dowód: pismo Spółki z dnia 4 marca 2013 r. z załącznikami k. 9-39 akt adm. oraz pismo Spółki z dnia 6 października 2015 r. z załącznikami k.350-477 akt adm. /

Postanowienia punktu 1 „Umowy pożyczki pieniężnej” określają również całkowity koszt pożyczki. W punkcie 1 lit. G „Umów pożyczki pieniężnej” o symbolu (...) (...) jest to „Łączna kwota kosztów związanych z pożyczką (D+E+F)”. Koszt ten nie obejmuje zatem pkt 1 litery H, czyli opłaty za obsługę pożyczki w domu. W punkcie 1 lit. G „Umów pożyczki pieniężnej” o symbolu (...) (...) jest to „Łączna kwota kosztów związanych z pożyczką (D+E+F+L)”. Koszt ten nie obejmuje więc pkt 1 litery H, czyli również opłaty za obsługę pożyczki w domu. W punkcie 1 lit. H „Umów pożyczki pieniężnej” o symbolu (...).8 są to litery „(D+E+F+G+I)”. Koszt ten nie obejmuje pkt 1 litery K, czyli opłaty za usługę

terenowej obsługi pożyczki. W punkcie 1 lit. H „Umów pożyczki pieniężnej” o symbolu (...)8 są to litery „(D+E+F+G+I+N)”. Koszt ten nie obejmuje pkt 1 litery K, a więc także opłaty za usługę terenowej obsługi pożyczki.

/dowód: pismo Spółki z dnia 4 marca 2013 r. z załącznikami k. 9-39 akt adm. oraz pismo Spółki z dnia 6 października 2015 r. z załącznikami k.350-477 akt adm. /

Ponadto, według określonej w punkcie 2 lit. p „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu (...) - (...).7 definicji całkowity koszt pożyczki to „wszelkie koszty, które Pożyczkobiorca jest obowiązany ponieść w związku z Umową pożyczki pieniężnej, obejmujący Oprocentowanie, Opłatę przygotowawczą oraz Koszt ubezpieczenia”. W „Umowie pożyczki pieniężnej” o symbolu (...) (...) i (...).7 punkt ten otrzymał brzmienie: „Całkowity koszt pożyczki – wszelkie koszty, które Pożyczkobiorca jest obowiązany ponieść w związku z Umową pożyczki pieniężnej, obejmujący Oprocentowanie, Opłatę przygotowawczą, opłatę za uruchomienie II transzy oraz Koszt ubezpieczenia”. Punkt 2 lit. o „Umowy pożyczki pieniężnej” o symbolu (...)6 określa całkowity koszt pożyczki jako „wszelkie koszty, które Pożyczkobiorca jest obowiązany ponieść w związku z Umową pożyczki pieniężnej, obejmujący Oprocentowanie, Opłatę przygotowawczą, opłatę za uruchomienie II transzy oraz Opłatę za brak poręczenia”. W aktualnie zawieranych „Umowach pożyczki pieniężnej” o symbolu (...) punkt 2 lit. p stanowi, że całkowity koszt pożyczki to „wszelkie koszty, które Pożyczkobiorca jest obowiązany ponieść w związku z Umową pożyczki pieniężnej, obejmujący Oprocentowanie, Opłatę przygotowawczą, opłatę za dostarczenie środków, Prowizję za udzielenie pożyczki oraz Opłatę za brak poręczenia, w przypadku, o którym mowa w punkcie 20 niniejszej Umowy”. Natomiast ten sam punkt aktualnie zawieranych „Umów pożyczki pieniężnej” o symbolu (...) określa przedmiotowy koszt jako „wszelkie koszty, które Pożyczkobiorca jest obowiązany ponieść w związku z Umową pożyczki pieniężnej, obejmujący Oprocentowanie, Opłatę przygotowawczą, opłatę za uruchomienie II transzy, Opłatę za dostarczenie środków, Prowizję za udzielenie pożyczki oraz Opłatę za brak poręczenia, w przypadku, o którym mowa w punkcie 20 niniejszej Umowy”.

/dowód: pismo Spółki z dnia 4 marca 2013 r. z załącznikami k. 9-39 akt adm. oraz pismo Spółki z dnia 6 października 2015 r. z załącznikami k.350-477 akt adm. /

Powyższe pozwoliło ustalić, że przed dniem 27 sierpnia 2015 r. dla „Umów pożyczki pieniężnej” o symbolu (...) oraz przed dniem 1 września 2015 r. dla „Umów pożyczki pieniężnej” o symbolu (...), (...) nie uwzględniał w całkowitym koszcie pożyczki opłaty za obsługę pożyczki w domu. Natomiast, od dnia 27 sierpnia 2015 r. dla „Umów pożyczki pieniężnej” o symbolu (...) oraz od dnia 1 września 2015 r. dla „Umów pożyczki pieniężnej” o symbolu (...) Spółka nie uwzględnia w całkowitym koszcie pożyczki opłaty za usługę terenowej obsługi pożyczki.

Spółka, przed dniem 27 sierpnia 2015 r. dla „Umów pożyczki pieniężnej” o symbolu (...) oraz przed dniem 1 września 2015 r. dla „Umów pożyczki pieniężnej” o symbolu (...), zamieszczała w tych umowach postanowienia określające usługę za obsługę pożyczki w domu. Od dnia 27 sierpnia 2015 r. dla „Umów pożyczki pieniężnej” o symbolu (...) oraz od dnia 1 września 2015 r. dla „Umów pożyczki pieniężnej” o symbolu (...), Przedsiębiorca w miejsce ww. usługi wprowadził usługę terenowej obsługi pożyczki polegającą na spłacie rat pożyczki poprzez ich odbiór przez doradcę klienta w miejscu zamieszkania klienta oraz na wykonywaniu w tym miejscu innych czynności związanych z należywym wykonywaniem świadczeń. Z tytułu przedmiotowych usług pobierane są opłaty.

Wysokość pobieranej przez Spółkę opłaty za obsługę pożyczki w domu stanowiła określony procent kwoty faktycznie wypłacanej kredytobiorcy. Kwota tej opłaty była wpisywana do odpowiedniej rubryki „Umowy pożyczki pieniężnej”. W przypadku pożyczki udzielanej: na 18 tygodni opłata ta stanowiła 32% kwoty do wypłaty, na 25 tygodni – 47,9%, na 35 tygodni – 63,7%, na 44 tygodnie – 71,1%, na 52 tygodnie – 72,3%, na 62 tygodnie – 87,3%. Wysokość opłaty za obsługę pożyczki w domu była uzależniona od liczby rat.

/dowód: pismo Spółki z dnia 4 marca 2013 r. z załącznikami k. 9-39 akt adm. ., pismo Spółki z dnia 18 lipca 2013 r. k.235-257 akt adm. oraz pismo Spółki z dnia 6 października 2015 r. z załącznikami k.350-477 akt adm. /

W rezultacie takiego sposobu wyliczania ww. opłaty różni klienci Przedsiębiorcy płacili różne stawki za tę samą usługę. Przykładowo: w ramach umowy nr (...) z dnia 15 stycznia 2013 r. kredytobiorcy wypłacono 1000 zł, a na podstawie

umowy nr (...) z tego samego dnia – 500 zł. Obie umowy były spłacane w 25 ratach tygodniowych, w wysokości odpowiednio 66 zł i 33 zł. W przypadku pierwszej z nich opłata za obsługę pożyczki w domu wyniosła 453,45 zł, a w przypadku drugiej – 226,73 zł.

/ dowód: pismo Spółki z dnia 4 marca 2013 r. z załącznikami k. 9-39 akt adm./

Przedsiębiorca pobiera z tytułu usługi terenowej obsługi pożyczki opłatę stałą za każdy tydzień trwania „Umowy pożyczki pieniężnej”.

/dowód: pismo Spółki z dnia 6 października 2015 r. z załącznikami k.350-477 akt adm/

(...)w ramach „Umów pożyczki pieniężnej” pobiera opłatę przygotowawczą. Przed dniem 27 sierpnia 2015 r. dla „Umów pożyczki pieniężnej” o symbolu (...) oraz przed dniem 1 września 2015 r. dla „Umów pożyczki pieniężnej” o symbolu (...) opłata ta była ustalana w wysokości 5% sumy kwoty do wypłaty wskazywanej w punkcie 1 lit. A tych umów oraz kosztu ubezpieczenia, o którym mowa w ich punkcie 1 lit. D. Przykładowo, w umowie nr (...) z dnia 15 stycznia 2013 r. kwota do wypłaty wynosiła 1000 zł, koszt ubezpieczenia – 90 zł, a opłata przygotowawcza – 54.50 zł. W umowie nr (...) z dnia 15 stycznia 2013 r. były to odpowiednio kwoty: 700 zł, 63 zł i 38,15 zł, a w umowie nr (...) z tego samego dnia – 500 zł, 45 zł i 27,25 zł.

/dowód: pismo Spółki z dnia 4 marca 2013 r. z załącznikami k. 9-39 akt adm. , pismo Spółki z dnia 18 lipca 2013 r. k.235-257 akt adm. oraz pismo Spółki z dnia 18 kwietnia 2014 r. k.266-276 akt adm./

Od dnia 27 sierpnia 2015 r. dla „Umów pożyczki pieniężnej” o symbolu (...) oraz od dnia 1 września 2015 r. dla „Umów pożyczki pieniężnej” o symbolu (...), Spółka zmieniła zasady ustalania opłaty przygotowawczej wprowadzając w miejsce kwoty ustalonej jako procent określonej wartości, kwotę stałą, zryczałtowaną. Zatem, obecnie Przedsiębiorca pobiera opłatę przygotowawczą w wysokości niezależnej od wartości pożyczki i czasu jej trwania.

/dowód: pismo Spółki z dnia 6 października 2015 r. z załącznikami k.350-477 akt adm./

W piśmie z dnia 6 października 2015 r. Spółka złożyła sprawozdanie finansowe zawierające informacje dotyczące przychodu osiągniętego w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 r.

/dowód: Sprawozdanie finansowe Spółki za okres 01.01-31.12.2014 k. 350 i nast. akt adm./

Na podstawie dokonanych ustaleń Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W piśmie z dnia 4 marca 2013 r. (k. 9 akt adm.) złożonym w postępowaniu administracyjnym Spółka podała, że udziela pożyczek pieniężnych w ramach dwóch grup produktów: (...) i (...). Produkty te różnią się sposobem zawierania umowy oraz formą obsługi. Klient dokonuje wyboru produktu po przekazaniu mu Formularza informacyjnego. W przypadku wybrania przez klienta(...)przedstawiciel Spółki wypełnia umowę pożyczki, którą podpisuje z klientem i przekazuje klientowi środki pieniężne w gotówce i/lub w formie karty przedpłaconej. W razie wyboru przez klienta drugiego rodzaju produktu, (...), po podpisaniu i odesłaniu umowy klient otrzymuje kwotę pożyczki w ciągu 5 dni roboczych, w formie przelewu na wskazany rachunek bankowy. Z przedstawionych okoliczności wynika, że Spółka oferuje konsumentom możliwość zawarcia dwóch rodzajów umowy pożyczki. Elementem składowym (...) jest usługa obsługi pożyczki w domu, z którą wiąże się opłata, stanowiąca koszt usług dodatkowych, ponoszona przez klienta w związku z zawarciem umowy. Wysokość tej opłaty jest znana Spółce przed zawarciem umowy i jest wpisywana do umowy. Zgodzić się więc należy z Prezesem UOKiK, że opłata za obsługę pożyczki w domu jest kosztem usługi dodatkowej, o którym mowa w art. 13 ust. 1 pkt 10 ukk i który kredytodawca przed zawarciem umowy jest zobowiązany podać konsumentowi na trwałym nośniku. Zgodnie z art. 14 ust. 1 ukk informacja o opłacie za usługę obsługi pożyczki w domu powinna być zamieszczona w przekazywanym klientowi przed zawarciem umowy Formularzu informacyjnym, w rubryce „Koszty, które zobowiązany będzie Pan/i ponieść w związku z umową o kredyt”. W ocenie Sądu, z informacji przedstawionych w piśmie Spółki z dnia 4 marca 2013 r. nie wynika, że klient podejmuje decyzję o skorzystaniu z usługi obsługi pożyczki w domu po dokonaniu wyboru rodzaju umowy (gotówkowej, czy

przelewem). Wybranie (...) jest bezpośrednio związane z usługą dodatkową, która jest niezbędna do uzyskania kredytu w tym wariancie i koniecznością ponoszenia opłaty za tę usługę. Twierdzenie Spółki, że usługa obsługi pożyczki w domu ma charakter obcjonalny, jako usługa dodatkowa należy uznać za nietrafne i nie mające potwierdzenia w informacjach pochodzących od samego powoda, złożonych w postępowaniu antymonopolowym. Wyrażenie zgody na ponoszenie tych kosztów jest niezbędne dla zawarcia umowy kredytu w formie (...). Zawarcie z (...) umowy kredytu konsumenckiego, przewidującej przekazanie środków pieniężnych w formie gotówki bez skorzystania z usługi obsługi pożyczki w domu nie jest możliwe. Z powołanego wyżej oświadczenia wynika, że Spółka nie posiada w swej ofercie takiego rodzaju kredytu gotówkowego, który nie jest powiązany bezpośrednio z usługą obsługi pożyczki w domu. Pożyczka w (...) możliwa jest wyłącznie z usługą obsługi pożyczki w domu. Wybranie przez konsumenta (...) automatycznie wiąże się z koniecznością korzystania z usługi obsługi pożyczki w domu oraz ponoszenia kosztów tej usługi. Wobec tego koszty usługi obsługi pożyczki w domu, jako inne koszty, które konsument jest obowiązany ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki, o których mowa w art. 13 ust.1 pkt 10 ukk, powinny być podane w formularzu informacyjnym w rubryce „Koszty, które zobowiązany będzie Pan/i ponieść w związku z umową o kredyt”.

Mając na uwadze definicję rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania (art. 5 pkt 12 ukk) stwierdzić należy, że nieuwzględnienie informacji o wartości opłaty za usługę dodatkową obsługi pożyczki w domu w całkowitych kosztach kredytu miało bezpośredni i znaczący wpływ na podawaną konsumentom w Formularzu informacyjnym wysokość rrs. W rezultacie takiego działania podawana w Umowie pożyczki pieniężnej i Formularzu informacyjnym wysokość wskaźnika rrs. była zaniżona i nieprawidłowa. Jednocześnie działanie polegające na nieuwzględnianiu w całkowitych kosztach kredytu kosztu opłaty za obsługę pożyczki w domu oraz podawanie w Formularzu informacyjnym i Umowie pożyczki pieniężnej informacji o tych kosztach bez uwzględnienia opłaty dodatkowej powoduje zaniżenie rzeczywistej wartości całkowitego kosztu kredytu i przekazanie konsumentowi nieprawidłowej informacji w tej kwestii oraz stanowi naruszenie art. 5 pkt 6 ukk. Ponadto w sytuacji, gdy Spółka udziela konsumentowi pożyczki na pokrycie kosztów udzielenia kredytu (np. opłaty przygotowawczej lub innych kosztów), a jednocześnie uwzględnia wartość kredytowanych kosztów w informacji o całkowitej kwocie kredytu, dochodzi do naruszenia proporcji pomiędzy tymi wartościami. Zgodzić się należy z wyrażoną w zaskarżonej decyzji oceną, że takie działanie jest niezgodne z art. 5 pkt 7 ukk, zgodnie z którym całkowita kwota kredytu to suma środków pieniężnych udostępnianych konsumentowi przez kredytodawcę. Zdaniem Sądu pod pojęciem udostępnienia należy rozumieć kwotę środków pieniężnych, które są przekazywane kredytobiorcy po potrąceniu kredytowanej kwoty przeznaczonej na pokrycie kosztów udzielenia kredytu. Są to środki pieniężne, które kredytobiorca otrzymuje do dyspozycji w związku z zawarciem z (...) umowy kredytu konsumenckiego. Zgodzić się więc należy z Prezesem UOKiK, że podawanie przez Spółkę informacji o całkowitej kwocie pożyczki przy uwzględnieniu kredytowanych kosztów pożyczki prowadzi do zaburzenia rzeczywistej proporcji pomiędzy całkowitym kosztem pożyczki a całkowitą kwotą pożyczki. Takie działanie wprowadza konsumentów w błąd co do ilości środków pieniężnych, które konsument realnie otrzyma od pożyczkodawcy „na rękę” a kwotą, którą będzie musiał zwrócić pożyczkodawcy. Na skutek przyjętej przez powoda formy prezentacji informacji o wysokości całkowitej kwoty pożyczki konsument może odnieść wrażenie, że oferta proponowana przez Spółkę jest bardziej korzystna niż oferta konkurencyjnego pożyczkodawcy, który nie wlicza do całkowitej kwoty pożyczki kwoty kredytowanych kosztów pożyczki.

Zdaniem Sądu wskazane powyżej działania, o których mowa w pkt I ppkt 1,2,3 i 4 zaskarżonej decyzji są przejawem wykorzystywania przez (...) posiadanej wiedzy i doświadczenia oraz nadużywania uprzywilejowanej pozycji profesjonalisty jako silniejszej strony umowy. Mając na uwadze, że klientami Spółki są często osoby, znajdujące się w trudnej sytuacji finansowej, które nie mają płynności finansowej, uznać należy, iż działanie Spółki spełnia przyjęte w doktrynie i ugruntowane orzecznictwie sądowym, przesłanki sprzeczności z dobrymi obyczajami. Podawanie przez (...) we wskazany sposób informacji dotyczących opłaty za obsługę pożyczki w domu, wartości rrs. oraz wartości całkowitych kosztów kredytu i całkowitej kwoty kredytu jest działaniem, które wprowadza lub może wprowadzić konsumentów w błąd co do istotnych parametrów udzielanego przez Spółkę kredytu. Działanie powoda w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcić zachowanie rynkowe konsumenta. Pozbawia bowiem konsumenta możliwości obiektywnego porównania ofert podmiotów występujących na rynku udzielania kredytów konsumenckich i stawia (...) w pozycji uprzywilejowanej, co do atrakcyjności prezentowanej oferty w stosunku do

innych uczestników rynku. Zachowanie Spółki w tym zakresie spełnia przesłanki nieuczciwej praktyki rynkowej o której mowa w art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym i w zw. z tym stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 uokik. Na powyższą ocenę nie ma żadnego wpływu okoliczność wpisania w Formularzu informacyjnym, w rubryce „Całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta” całkowitej wartości obciążenia konsumenta, ponieważ w tej rubryce wartość opłaty za usługę obsługi pożyczki w domu nie jest podana odrębnie, lecz jest wliczona (ukryta) w kwotę stanowiącą sumę wszystkich obciążeń kredytobiorcy. Na podstawie informacji zamieszczonej w rubryce „Całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta” osoba podejmująca decyzję o zawarciu z (...) umowy pożyczki nie ma możliwości zorientowania się, że kredytodawca ustalił opłatę za usługę obsługi pożyczki w domu, którą kredytobiorca będzie obciążony. Na podstawie tak sformułowanej informacji konsument nie może też ustalić wysokości tej opłaty dodatkowej. W świetle przedstawionych okoliczności, zdaniem Sądu, zarzut naruszenia art. 13 ust. 1 pkt 10 ukk i art. 5 pkt 6 ukk oraz twierdzenie powoda o niewłaściwym zastosowaniu art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 unpr nie zasługują na uwzględnienie. Spółka miała obowiązek poinformować klienta w przed podpisaniem umowy w ramach (...) o koszcie usługi dodatkowej obsługi pożyczki w domu, ponieważ poniesienie tej opłaty było niezbędne do uzyskania tego rodzaju produktu kredytowego udzielanego przez Spółkę.

Odnosnie zarzutów powoda dotyczących naruszenia art. 233 k.p.c. w zw. z art. 84 uokk wskazać należy, iż Spółka nie kwestionowała, że do dnia 1 września 2015 r. wysokość opłaty przygotowawczej stanowiła 5% wartości wypłaconej pożyczki. Wysokość opłaty za usługę obsługi pożyczki w domu była również ustalana jako procent od wysokości faktycznie wypłaconej pożyczki. Wartość procentowa była jednak zmienna i rosnąca w zależności od wypłaconej kwoty i długości okresu spłaty czyli liczby spłacanych rat (k. 244-245 akt adm.). Powiązanie wysokości nakładanej na konsumentów opłaty przygotowawczej i opłaty za obsługę pożyczki w domu z wysokością faktycznie wypłaconej kwoty prowadziła do pobierania od konsumentów opłaty za te same usługi w zróżnicowanej wysokości. Mimo, że działania z zakresu tzw. asysty przedkontraktowej, podejmowanej przed udzieleniem pożyczki, w każdym przypadku składały się z tych samych czynności, wartość opłaty obciążającej konsumenta z tytułu tych czynności była zróżnicowana w zależności od wysokości kwoty faktycznie wypłaconej pożyczkobiorcy i kosztów ubezpieczenia. Podobnie w przypadku usługi obsługi pożyczki w domu czynności składające się na świadczenie tej usługi w odniesieniu do każdego pożyczkobiorcy były standardowe. Jednak Spółka ustalała wartość opłaty za te usługi w sposób zróżnicowany. Takie działanie prowadziło do sytuacji, w której wysokość pobieranych od pożyczkodawców/konsumentów opłat nie stanowiła ekwiwalentu świadczonych dla nich usług. W toku postępowania administracyjnego Spółka wskazywała, że przyczyną zróżnicowania opłat są różne koszty ponoszone w związku z przygotowaniem każdej pożyczki i realizacją obsługi pożyczki w domu. Powód nie podał jednak konkretnych wartości związanych z tymi czynnościami. W ocenie Sądu zgodzić się należy z Prezesem UOKiK, że koszty przygotowawcze oraz koszty obsługi pożyczki w domu należą do kosztów prowadzenia przez powoda działalności gospodarczej. Powód nie twierdził, że wynagrodzenia pracowników Spółki są uzależnione od czynności wykonywanych w zw. z przygotowaniem każdej umowy i jej obsługą w domu pożyczkobiorcy. Również koszty eksploatacji pojazdów i ryzyka prowadzenia działalności gospodarczej są zbliżone i należą do kosztów prowadzenia działalności gospodarczej. W tej sytuacji należy uznać, że twierdzenie powoda, iż konieczność zróżnicowania opłaty przygotowawczej i opłaty za obsługę pożyczki w domu była uzasadniona ponoszonymi w związku z wykonywaniem tych usług nie jednakowymi czynnościami nie zasługują na uwzględnienie. Okoliczność stosowania przez Spółkę zróżnicowanych opłat z tytułu tych czynności w zależności od wysokości netto pożyczki nie była przez powoda kwestionowana. W ocenie Sądu zgodzić się należy z Prezesem UOKiK, że obciążanie konsumentów zróżnicowanymi opłatami, których wysokość nie stanowiła ekwiwalentu świadczonych usług stanowiła sprzeczną z zasadami współżycia społecznego praktykę eksploatacyjną, skierowaną przeciwko słabszej stronie umowy. Mając na uwadze, że klientami (...) są w większości osoby znajdujące się w trudnej sytuacji finansowej, uznać należało działanie Spółki za szczególnie naganne, wykorzystujące przymusową sytuację jej klientów, naruszające interesy konsumentów i spełniające przesłanki czynu nieuczciwej konkurencji, o którym mowa w art. 3 ust. 1 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Ponadto, bez wątplenia działanie Spółki, jako dotyczące nieograniczonej grupy konsumentów, do której skierowana jest oferta (...) stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 2 pkt 3 uokk. Również podnoszona przez powoda okoliczność, że sposób konstruowania opłaty przygotowawczej i opłaty za obsługę pożyczki w domu był przedmiotem analizy Prezesa UOKiK, która nie

wykazała nieprawidłowości, nie miała wpływu na ocenę prawidłowości zaskarżonej decyzji. Z odwołania nie wynika, czego w istocie dotyczyło prowadzone przez Prezesa UOKiK postępowanie. Z tych względów zarzut powoda, dotyczący naruszenia art. 233 k.p.c. w zw. z art. 84 uokk również należało uznać za nieuzasadniony.

Odnośnie zarzutów odwołania dotyczących naruszenia art. 106 ust. 1 pkt 4 uokk wskazać należy, iż zgodnie z powołanym przepisem, Prezes UOKiK może nałożyć na przedsiębiorcę karę pieniężną w wysokości ustalonej w art. 106 ust. 1 uokk, jeżeli przedsiębiorca ten choćby nieumyślnie dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 24 uokk. Podkreślenia wymaga, iż powód prowadzi działalność gospodarczą, polegającą na udzielaniu pożyczek w sposób profesjonalny i w związku z tym posiada konieczną wiedzę i doświadczenie w tym zakresie. Trudno przyjąć, że profesjonalnie działający przedsiębiorca nie miał świadomości, iż podejmowane w przez niego w stosunku do konsumentów działania były lub mogły być niezgodne z zasadami współżycia społecznego oraz dobrymi obyczajami, rozumianymi jako niewykorzystywanie braku wiedzy i doświadczenia konsumentów, będących słabszą stroną umowy i nadużywanie pozycji profesjonalisty i w związku z tym stanowiły lub mogły stanowić zakazaną praktykę, o której mowa w art. 24 ust. 1 i ust. 2 uokk naruszającą zbiorowe interesy konsumentów. Z uzasadnienia zaskarżonej decyzji wynika, że w ocenie Prezesa UOKiK działanie Spółki miało charakter nieumyślny. Trafnie jednak wskazał pozwany, że na powódzie, jako profesjonalnym uczestniku rynku spoczywał szczególny obowiązek dochowania należytej staranności przy wykonywaniu działalności gospodarczej i ocenie zgodności tej działalności z obowiązującymi przepisami prawa. Przy ustalaniu wysokości nałożonych decyzją kar pieniężnych Prezes UOKiK w prawidłowy sposób uwzględnił wymienione w art. 111 uokk kryteria wymiaru kary, oraz konieczność spełnienia represyjnej i prewencyjnej funkcji kary. W odwołaniu Spółka podnosiła, że działała w dobrej wierze co do interpretacji przepisów prawa i kierowała się dążeniem do przekazania konsumentom pełnej i rzetelnej informacji. Nieprawidłowa interpretacja przez profesjonalnie działający podmiot celów, którym miała służyć treść przepisów obowiązującego prawa nie może stanowić okoliczności łagodzącej ocenę stosowanej przez ten podmiot praktyki i uzasadniać obniżenia nałożonej kary pieniężnej. Wskazać należy również, że postępowanie antymonopolowe w sprawie wszczęto 21 grudnia 2012 r. a zaskarżona decyzja została wydana w dniu 30 grudnia 2015 r. Nie było to pierwsze prowadzone przez Prezesa UOKiK postępowanie dotyczące stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów przez podmioty zajmujące się udzielaniem kredytów konsumenckich. Wystarczy wskazać decyzję Prezesa UOKiK z dnia 20 grudnia 2013 r. w sprawie nr RWA 33/2013, która dotyczyła analogicznej praktyki. Ponadto należy powołać się na dotyczące podobnych praktyk orzecznictwo unijne, które powinno być znane powodowi korzystającemu z profesjonalnej obsługi prawnej. Podnoszenie okoliczności, że informacje dotyczące kosztów związanych z umową kredytową były przekazywane przez Spółkę w sposób jasny i zrozumiały dla przeciętnego konsumenta, w sytuacji, gdy same informacje nie były zgodne z obowiązującymi przepisami, nie zasługiwało na uwzględnienie. Nałożone decyzją kary pieniężne zostały ustalone na podstawie informacji o wysokości uzyskanego przez Spółkę w roku 2014 przychodu. Kary nie zostały ustalone na poziomie wygórowanym w odniesieniu do uzyskanego przez powoda przychodu i nie stwarzają zagrożenia dla sytuacji finansowej Spółki. Ustalając wysokość kar z tytułu poszczególnych naruszeń Prezes UOKiK uwzględnił stopień szkodliwości każdej praktyki oraz zasięg działania Spółki. Istotne znaczenie dla wysokości nałożonych kar miał również fakt niezaprzestania stosowania stwierdzonych praktyk przed wydaniem zaskarżonej decyzji. Wiąże się to bezpośrednio z okresem stosowania praktyki. Podkreślić należy, iż z tytułu praktyk, których stosowania powód zaprzestał kilka miesięcy przed wydaniem decyzji, Prezes UOKiK nie nałożył kary pieniężnej. W ocenie Sądu przedstawione przez Spółkę argumenty nie dawały podstaw do uwzględnienia wniosku odwołania o zmianę zaskarżonej decyzji przez obniżenie nałożonej kary pieniężnej lub odstąpienie od jej nałożenia.

Sąd oddalił wniosek powoda o dopuszczenie dowodu z przedstawionej w odwołaniu opinii mając na uwadze, iż miała ona charakter dokumentu prywatnego, złożonego na poparcie zawartych w odwołaniu zarzutów i nie miała wpływu na treść wyroku w sprawie.

Mając na uwadze przedstawione okoliczności Sąd Okręgowy, wobec braku podstaw do uwzględnienia, oddalił odwołanie jako bezzasadne - art. 479^{31a} § 1 k.p.c.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. stosownie do wyniku sporu. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika pozwanego ustalono na podstawie

§ 14 ust.2 pkt.1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804) w brzmieniu pierwotnym, obowiązującym w dniu wniesienia odwołania i pozostającym w mocy do dnia 27 października 2016 r.

SSO Witold Rękosiewicz.